

Het trieste en onbekende verhaal van een Poolse bevrijder: 'Hij heeft zijn geboortedorp en familie nooit meer gezien'

Voor uw vrijheid en de onze. Dat was het motto van de Poolse soldaten die hier vochten tegen de nazi's. Michal Salewicz was zo'n strijder. Zijn keuze om te vechten veranderde uiteindelijk zijn hele leven.

Morgen is het 75 jaar geleden dat Breda door, onder meer, de Eerste Poolse Pantserdivisie werd bevrijd. Salewicz was één van de Poolse strijders van deze eenheid. Zijn kleinzoon, journalist Koen van Groesen, maakte een documentaire over het levensverhaal van zijn grootvader. De film *Mijn Poolse opa* vertelt over Salewicz en de rol die de Polen in de Tweede Wereldoorlog hadden.

De vergeten Poolse veteranen

"Ik wilde in zijn huid kruipen en laten zien wat voor heldenrol de Polen in de bevrijding van Nederland gespeeld hebben. Een triest en onbekend verhaal van vergeten Poolse veteranen", vertelt Van Groesen.

Michal Salewicz was 17 jaar oud toen hij werd opgeroepen als dienstplichtig soldaat in het Poolse leger. Op 1 september 1939 vielen zowel Duitsland als Rusland zijn vaderland aan. Het Poolse leger hield aanvankelijk moedig stand, maar moest zich na een aantal dagen overgeven. Salewicz vluchtte via Roemenië en kwam via Joegoslavië, Griekenland en Frankrijk in Engeland terecht. Daar sluit hij zich aan bij de Eerste Pantserdivisie van generaal Stanislaw Maczek.

Een levensveranderende keuze

"Een keuze die opa's leven compleet veranderde", vertelt kleinzoon Koen van Groesen. "Hij heeft zijn geboortedorp Sinkow en zijn familie daardoor nooit meer teruggezien." Salewicz kon na de oorlog niet terug naar zijn vaderland. Polen werd na de oorlog bezet door de Sovjet-Unie en de Poolse bevrijders werden beschouwd als verraders.

"We hebben gevochten voor niks. Nou, niet voor niks, voor de vrede van de wereld", zei Salewicz eerder. "Maar niet voor onszelf. Want de bevrijding van Polen kwam niet." In 1975 ging Salewicz voor het eerst terug naar Polen. Zijn ouders waren toen, tot zijn grote verdriet, al overleden.

Mensen zongen Oranje Boven, ik wist niet wat dat betekende'

"Bij binnenkomst in Nederland waren de mensen een beetje bang", zei Salewicz een aantal jaren geleden tegen *EenVandaag*. "Maar toen ze zagen dat wij het waren, kwamen ze allemaal naar buiten om ons te groeten. Het was heel gezellig. Toen we Breda hadden bevrijd hoorde je van ver al het gezang. De mensen zongen 'Oranje boven', maar ik wist niet wat dat betekende." In Oosterhout leerde Salewicz zijn vrouw Dina kennen. Kort na de ontmoeting moest Salewicz verder

vechten met het Poolse leger. De oorlog was immers nog niet voorbij. Na de oorlog trouwden ze en kregen ze vijf kinderen, acht kleinkinderen en drie achterkleinkinderen. Salewicz overleed in 2007. Zijn as werd uitgestrooid over het Pools Militair Ereveld in Breda waar zijn gesneuvelde kameraden begraven liggen. De documentaire *Mijn Poolse opa* wordt aanstaande zondag getoond bij de herdenking van 75 jarige bevrijding van Breda.

Michal Salewicz